

A MENINGER

KRONIKK OG DEBATT

A Språket vårt

Per Egil Hegge

Per Egil Hegge er tidligere redaktør i Aftenposten og forfatter av flere bøker, blant annet om språk.

per.egil.hegge@aftenposten.no

Vandre videre

En lærer i norsk skole vil gjerne ha en vurdering av sine overordnede ordbruk. På hans arbeidsplass er det innført noe som går under begrepet skolevandring. Det innebærer ikke at skolen skal ut på tur, ikke elevene heller. Det betyr at avdelingsleder, som før het inspektør, og/eller rektor kommer på besøk i klasserommet og tar en titt på hva lærerne holder på med og hvordan de underviser. Vår informant har ikke det minste i mot det; han mener at alle må akseptere at noen kikker dem i kortene. Det er ikke utenkelig at de da kan få råd og konstruktiv kritikk som gjør at de blir enda bedre skikket til å utøve sitt yrke. Hva mer er, han synes slike inspeksjoner burde skje oftere. Det han er mindre fornøyd med, er formuleringene: Kollegene og han skal svare på spørsmål om «hva vi ønsker å bli vandret på». Blant mulige temaer er hvordan læreren gir ros, hvordan læreren ser alle elevene, og om han/hun klarer å støtte svake elever på en god måte.

Dette er greit, mener han. Men hvis noe skal vandre på, synes han at Hardangervidda eller andre deler av den norske fjellheimen egner seg bedre enn lærerne som underlag. Sant nok skal mer eller mindre forlokkende former for thai-massasje gå ut på at hyggelige og heldigvis spinkle damer trækker på den de masserer. Men heller ikke denne formen for vandring var inne i skoleverket i vår tid, og for å forebygge misforståelser: Dette er kunnskap – hvis det er det det er – vi utelukkende har fra lesning, og ikke fra å bli vandret på. Det har vel hendt at noen har forsøkt å trække på oss, i overført betydning. Enkelte av motaksjonene kunne høre hjemme i en språkspalte, men ikke for grunnskoleelever.

Han mener at skoleledelsen burde endre ordbruken og rett og slett si at den ønsker å observere læreren i klassen. Så får de som er mer kappgangsbegeistret, vandre videre på eller mot nye høyder.

Mye av motstanden mot genmodifisert mat skyldes organisasjoner som er mot alle former for genmodifiserte vekster, skriver kronikkforfatterne. Her protesterer aksjonister i New York, både mot genmodifisering og mot frø-konsernet Monsanto, som er en pioner på dette området. FOTO: EDUARDO MUNOZ NTB SCANPIX

Matproduksjon. Regjering og opposisjon krangler om det nå er tillatt å selge to genmodifiserte maissorter i Norge. Men hva risikerer vi ved å spise slik mat - og bør den vurderes annerledes enn vanlig mat?

Vi kan ikke si nei til genmodifisert mat

Kronikk

Trine Hvoslef-Eide
professor og tidligere prorektor ved Norges miljø- og biovitenskapelige universitet

Tage Thorstensen
forskningssjef, seksjon plantebiologi og ugras, Bioforsk Plantehelse.

De politisk betente genmodifiserte maissortene T25 og NK603 har ligget på Miljøverndepartementets bord siden 2008. Ettersom de ikke er blitt forbudt, tolker Regjeringen genteknologiloven dithen at de dermed er godkjent for omsetning i Norge.

Hvis vi nå får mat- og fôrprodukter som inneholder genmodifisert mais i butik-

fakta

Genmodifisering

- Genmodifiserte planter er planter som kunstig har fått overført et gen fra en annen organisme slik at de har fått endret (modifisert) sin gensammensetning (genom).
- Tobakk og petunia var blant de første plantene som ble genmodifisert tidlig, på 80-tallet, men kun for forskning og utvikling. Senere er mange plantearter blitt genmodifisert og har fått store markedsandeler og økonomisk betydning.
- I 2013 var ca. 80 prosent av all soya i verden genmodifisert. To tredjedeler av all ferdiglaget mat inneholder nå en soyabasert ingrediens.
- I grove trekk kan genmodifiserte planter deles i to grupper: planter med endrede egenskaper for bøndene (dyrkingsegenskaper) eller for forbrukerne (matkvalitet).

Kilder: Bioteknologirådet/wikipedia/snl.no

ken, kan vi være trygge på at den er nøye risikovurdert etter vitenskapelige prinsipper. Miljødirektoratet konkluderte i 2008, etter vurderinger av Vitenskapskomiteen for mattrygghet og Mattilsynet, med at denne typen mais ikke utgjorde noen risiko hverken for helse eller miljø. Det samme har mange internasjonale vitenskapskomiteer med ansvar for risikoanalyser gjort, blant annet i EU, Canada og USA.

Positivt for bøndene

Genmodifisert mais er i over 20 år blitt dyrket frivillig av bønder på et areal som tilsvarer 175 millioner hektar (2013). Erfaringene har vært positive for bøndene, som har fått større avlinger og bedre inntjening. Dette har skjedd samtidig som store metaanalyser av uavhengige vitenskapelige publikasjoner på helse- og miljø, samt studier av produkter fra dyr som er matet med slik mais, alle konkluderer med at den ikke har noen negativ effekt.

Mye av motstanden skyldes aktive organisasjoner som er erklærte motstandere